

Lärarhandledning

Blåa böckerna

Innehåll

Välkommen till <i>Uppdrag X!</i>	4
Multimedias roll i barns liv och lärande	4
Motivation	5
Pojkar och läsning	6
Böckerna i <i>Uppdrag X</i>	8
Handlingen i böckerna	8
Att lära sig läsa med <i>Uppdrag X</i>	11
Språk för kommunikation och tänkande	11
Lässtrategier – att tala, lyssna och samtala	12
Kontext och syntaktiska ledtrådar	12
Läsförståelse	13
Läsflyt	13
Ökat ordförråd	14
<i>Uppdrag X</i> och Lgr 11	15
I klassrummet	18
Att skapa en kreativ läs- och skrivmiljö	19
Tematiskt arbete	20
Vägledad läsning	20
Böckernas progression i <i>Uppdrag X</i>	24
Självständig läsning	24
<i>Uppdrag X</i> och skrivande	25
Arbetsblad	25
Arbetsbok	25
Mer att göra	25
Noteringsblad	25
Läsanalys	26
Föräldramedverkan	28
Kopieringsunderlag	29

Välkommen till *Uppdrag X!*

Uppdrag X är ett modernt läromedel för läs- och skrivutveckling i årskurs 1–3. Böckerna omfattar totalt 120 titlar och de är uppdelade på 40 titlar per årskurs. Det finns 6 exemplar av varje titel för att möjliggöra läsgrupper. Texterna är medvetet skrivna för att tilltala alla elever. De skapar nyfikenhet kring böckers innehåll och ett engagemang för att vilja lära sig läsa. Materialet utgår från den verklighet barn lever i i dag och anknyter till deras vardag och intressen genom såväl texter och bilder, som layout och digitalt stöd.

Multimedias roll i barns liv och lärande

I dag växer barn upp i en multimedievärld. Filmer, tecknade serier, webbsidor och datorspel är en naturlig del av deras fritid. I dessa situationer, vid datorn eller framför tv:n, ställs barnen hela tiden inför många sofistikerade läsutmaningar som de löser på olika sätt. Det är viktigt att elevernas erfarenheter när det gäller den här typen av läsförmåga erkänns och även lyfts in i skolans värld på ett lämpligt sätt. Ofta ligger de texter vi presenterar i skolan för långt ifrån elevernas verklighet utanför skolan. Eleverna kan ha svårt att relatera till innehållet och ser då ingen mening med att anstränga sig och läsa vidare.

I utformandet av *Uppdrag X* har elevernas intressen utanför skolan tagits till vara och använts på ett positivt sätt för att skapa intresseväckande texter med ett meningsfullt innehåll. Även bilderna i böckerna är väl genomtänkta och spelar en viktig roll. I vissa böcker finns detaljerade digitala 3D-illustrationer. De överför filmernas och datorspelens värld till böckernas, vilket är mycket populärt bland eleverna. De känner igen sig och tar till sig böckerna på ett självklart sätt, som en del i den multimediakultur de är väl bekanta med.

Motivation

Motivation är ett nyckelord för att eleverna ska lyckas med sin läsning. Därför bygger det här materialet på pedagogiska idéer som betonar vikten av förståelse och engagemang. Böckerna har utvecklats för att vara meningsfull läsning utan att bortse från vikten av att behärska avkodning och ordigenkänning. De spännande berättelserna, de intressanta fakta-texterna och de härliga bilderna skapar nyfikenhet och ett intresse av att vilja veta mer. Texterna ger eleverna goda möjligheter att använda och utveckla olika lässtrategier.

Att lära sig läsa kan vara en svår uppgift och som med allt annat får vissa kämpa mer än andra. Men forskning visar att just motivation och att eleven ser sig som en läsare redan från början, är avgörande för resultatet. Därför måste skolans viktigaste uppgifter vara att ge redskapen som skapar engagemang och en egen vilja hos varje elev att lära sig läsa.

Pojkar och läsning

Uppdrag X har skapats för att alla elever ska kunna lyckas med sin läsning och utveckla sina färdigheter. Men eftersom det finns tydliga forskningsresultat som visar att pojkarna lyckas allt sämre i skolan, är materialet speciellt framtaget för att även locka dem till böckernas värld.

Forskning visar att pojkar som grupp lyckas cirka 10 procent sämre i skolan än flickor och att flickor har bättre betyg i alla ämnen utom i idrott. Flickor läser också i allmänhet ett bredare urval av texter och genrer, medan pojkar ofta har ett smalare intresseregister och väljer bort skönlitterära böcker när de själva får välja bok. (källa: Delegationen för jämställdhet i skolan, SOU 2009:64) *Tomas Heldmark*, Skolverket, skriver i januari 2010 att mönstret blir synligt i fjärde klass och växer sig allt tydligare. Flickorna är överlägsna pojkarna i att läsa litteratur, men när det gäller att läsa för att få information minskar skillnaderna.

Skolverkets rapport i april 2011, kring de nationella proven i svenska för årskurs 3, visar på samma problem. Flickorna uppnådde bättre resultat på alla delprov och skillnaden mellan könen var 10 procentenheter. Ser man sedan till Skolverkets rapport för årskurs 5 har glappet ökat drastiskt. Flickor presterar bättre än pojkar över hela Europa. I så gott som samtliga EU- och Eftaländer gör flickorna bättre ifrån sig än pojkarna i flertalet ämnen och klyftorna tycks växa.

Det är inte så att pojkar *inte* läser, för det gör de, säger *Gunilla Molloy*, litteraturprofessor vid Stockholms universitet. Men de läser i regel andra texter än dem skolan presenterar. Hon vill se en undervisningsform där litteraturen ses som en social aktivitet där man samtalar om texters innehåll och uppbyggnad. Litteratur handlar inte bara om själva läsandet, hälften av upplevelsen består i att tala och skriva om det man läst. Detta är ett arbetssätt som gör att pojkar upplever läsningen som mer meningsfull.

Den brittiske läraren och författaren *Gary Wilson*, som skrivit flera böcker om hur man motiverar pojkar att läsa, ser samma utveckling i Storbritannien och i övriga Europa. Han föreläser ofta i brittiska skolor för att medvetandegöra och hjälpa lärare att se problemet med pojkars bristande intresse för läsning och ge dem kunskap och redskap för att minska klyftorna. Han menar också att just bristen på motivation är ett

nyckelproblem som skolan måste ta tag i och göra något åt. När det gäller att läsa och skriva behöver pojkar, ofta i högre grad än flickor, se ett tydligt syfte med det de gör. För många är problemet egentligen inte att de inte kan, utan att de inte upplever det meningsfullt.

Dessa faktorer är viktiga menar Gary Wilson:

1. Se till att pojkar förstår varför de ska läsa och vad de kan få ut av att läsa texten.
2. Fånga pojkarnas uppmärksamhet genom böcker med action och spännande historier.
3. Ge pojkarna utmaningar, till exempel olika former av problemlösning.
4. Se till att det finns utrymme för aktivitet under varje lektion, till exempel enkla rollspel eller andra rörelseaktiviteter.
5. Ge en tydlig bild av vad som förväntas av pojkarna i arbetet.
6. Låt pojkarna ta eget ansvar för hur de till exempel ska redovisa ett arbete.
7. Samtala, samtala och åter samtala om ämnet/innehållet och om pojkarnas tankar och idéer innan de börjar skriva. Annars kör de lätt fast.
8. Sätt upp korta mål som är tydliga och mätbara.
9. Relatera till pojkars intressen utanför skolan och lyft in dem i klassrumsarbetet. Det måste få vara roligt!
10. Var uppmärksam på hur pojkar respektive flickor bemöts, med ord, tonfall och handling.
11. Använd positiva uttryck om pojkar.
12. Ha höga förväntningar på pojkars prestationer.

Böckerna och lektionsplanerna i *Uppdrag X* gynnar både flickor och pojkar. Texterna och arbetet med dem är framtagna utifrån forskning som visar vad även pojkar gillar att läsa om, utan att det sker på bekostnad av flickornas intresseområden. Lektionsplanerna innehåller ofta förslag på uppgifter som låter eleverna konstruera och bygga, samarbeta, spela olika typer av rollspel och göra olika rörelselekar. En positiv och kreativ läsmiljö i klassrummet skapar också arbetsro, vilket gynnar alla elever.

Böckerna i *Uppdrag X*

Böckerna i *Uppdrag X* har ett varierat innehåll för att ge bredd till läsoplevelsena och för att tillgodose elevernas olika intressen. Många av berättelserna är fartfyllda och spännande. Blandningen av äventyr, humor och en stor portion fantasi fångar garanterat läsarnas intresse – så väl pojkars som flickors. Alla böcker är tematiskt indelade i grupper om fem titlar. De *Blå böckerna* innehåller 8 teman: *Pirater, Kommunikation, Resor och äventyr, Samarbete, Under våra fötter, Masker och förklädnader, Full fart och Starka försvar*.

Varje tema består av:

- två berättande texter med fyra barn som huvudpersoner
- två faktatexter
- en fristående berättande text.

Alla teman är utformade för att vara intressanta och motiverande, särskilt för pojkar. Blandningen av berättelser och faktatexter erbjuder olika sätt att närma sig ett tema, beroende på läsintresse. Denna mix skapar förutsättningar för eleverna att vidga sin repertoar av texter. Allteftersom eleverna läser böckerna i ett tema blir de mer och mer bekanta och trygga med sammanhanget. Ordförrådet växer, vilket i sin tur ökar deras självförtroende som läsare. Temana stimulerar även till samtal, lek, drama och bild.

Handlingen i böckerna

I varje tema finns två böcker som följer fyra barns äventyr. Barnen heter Max, Anna, Charlie och Oliver och de är goda vänner. En dag hittar de fyra klockor som kan få dem att krympa. Barnen upplever många fantastiska och actionfyllda äventyr när de själva krymper till miniformat. Deras vanliga miljö blir med ens till en helt ny värld med oväntade händelser, spännande utmaningar och tuffa problem att lösa.

I de *Röda böckerna*, nivå 1, presenteras de fyra vännerna och deras klockor. Varje bok är fristående och innehåller ett äventyr i välbekanta miljöer, som hemmet, trädgården, parken och skolan. Visuellt berättarteknik används för att förklara för läsarna hur barnen krymper och visar vilka nya perspektiv som kan uppstå.

Oliver

Charlie

Anna

Max

Max, Anna, Charlie och Oliver utvecklar olika karaktärsdrag som de behåller genom hela serien och som gör att eleverna lär känna dem. Max är en hjältemodig ledartyp. Anna är beslutsam och äventyrlig. Oliver är otålig, rolig och modig. Charlie är tyst, tänker mycket och älskar naturen. Relationerna mellan barnen börjar också utvecklas och gradvis växer en stark vänskap fram, även om den sätts på prov ibland. Barnen i *Uppdrag X* har personlighetsdrag och vanor som dagens barn kan känna igen sig i, samtidigt som de utgör positiva förebilder för läsarna.

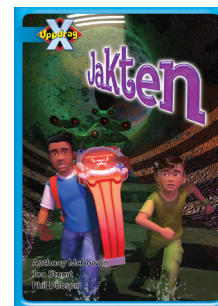
I de *Gula böckerna*, nivå 2, och i de *Blåa böckerna*, nivå 3, får eleverna veta mer om klockornas ursprung och om skurken, Doktor X, som skapade dem. En mystisk komplot börjar framträda. Det kommer att visa sig att Doktor X har för avsikt att ta makten över världen med hjälp av klockorna, vilket blir ännu tydligare i de *Blåa böckerna*.

Böckerna i *Uppdrag X* kan läsas i vilken ordning som helst. Det förväntas inte att alla elever läser varje bok, men nedanstående titlar i de *Blåa böckerna* hjälper till att ge en fortsatt bild av de fyra huvudpersonerna och historien kring Doktor X och äventyret med de fyra klockorna.

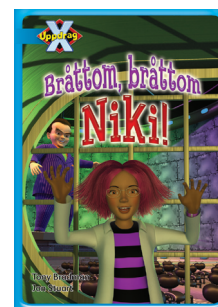
Jakten – temat Full fart

En tripox lyckas ta Olivers klocka. Han måste få tillbaka den till varje pris. Max och Charlie krymper och jagar tripoxen ner i ett avloppssystem medan Anna flyger minikoptern för att jaga tripoxen från luften. Oliver, som inte kan krympa utan sin klocka, följer efter på sin skateboard. De fyra barnen måste verkligen samarbeta för att återta Olivers klocka och klara sig undan de andra farligheterna de stöter på.

Bråttom, bråttom, Niki – temat Full fart

Niki Berg är en ung vetenskapskvinna som är anställd på företaget G.O.D.A. Historien handlar om hur hon börjar arbeta för Doktor X i hans företag, O.N.D.A. och får vetskap om de magiska klockornas kraft och om Doktor X plan att krympa hela världen. Förskräckt över denna insikt smugglar hon ut klockorna ur O.N.D.A:s högkvarter, men behåller en av dem själv. Med hjälp av den krymper hon och kan lätt gömma sig. På så sätt kan hon se hur Doktor X tillverkar olika sorters tripoxer som ska hjälpa honom att få tillbaka klockorna. Niki förstår också att fyra barn har hittat klockorna och bestämmer sig för att varna dem.

Beredda på attack – temat Starka försvar

När Niki har varnat barnen inser de att de måste byta gömställe och lämna sin lilla koja i trädet. De tar Olivers gamla leksaksborg och placerar det på en liten ö i en damm. Där förbereder de en mängd försvarsåtgärder som de hoppas ska hålla fienden borta. Men när de precis lyckats slå tillbaka mot X2-tripoxerna dyker en ny, olycksbådande armé upp. Det är X3-tripoxer som har samlats för en ännu farligare attack.

Tripoxerna anfaller – temat Starka försvar

X3-tripoxerna avslöjar sin kraftfulla styrka när de förbereder attacken mot slottet. Ett dramatiskt slag följer, men trots barnens list och mod är de på väg att bli övermannade. När det ser som mörkast ut ser Max, Charlie och Oliver att Anna plötsligt springer därifrån och lämnar ön.

Att lära sig läsa med *Uppdrag X*

Skolans uppdrag och målsättning är att alla elever ska lära sig läsa. De ska dessutom förstå vad de läser och inse att läsning är både meningsfullt och användbart. Lektionsplanerna i *Uppdrag X* har samma mål och tar avstamp i nedanstående språkliga områden.

Språk för kommunikation och tänkande

Talspråket och förmågan att lyssna på andra är viktig för utvecklingen av tänkandet och kommunikationsförmågan. De utgör ett stöd för en stor del av läsutvecklingen.

Barns förståelse för ords och texters ljud, rytm och struktur börjar utvecklas både när de får lyssna till talade texter och när de skapar sina egna. Att lyssna till högläsning, att läsa tillsammans, sjunga sånger och rabbla traditionella och påhittade ramsor är viktiga byggstenar för att lära sig läsa. Även samtal med kamrater och vuxna utvecklar den språkliga repertoaren. Att också samtala om innehållet i texterna hjälper till att skapa förståelse och ger eleverna ett varierat ordförråd, som i sin tur påverkar läsutvecklingen. Detta är extra viktigt när det gäller pojkar, eftersom de då känner sig mer delaktiga och får större förståelse för innehållet i texten. Och med förståelsen kommer motivationen att vilja läsa mer ... Den positiva spiralen är i gång!

Intresset för texter ökar också när eleverna får bearbeta dem genom dramatisering, lek med leksaksfigurer och rollspel. Dessa moment ger sedan idéer till att rita och skriva vidare på egen hand.

Lässtrategier – att tala, lyssna och samtala

Att lära sig läsa innebär att använda flera olika lässtrategier för att förstå och ta sig igenom en från början okänd text. Det är viktigt att både kunna känna igen och läsa ordbilder och att kunna ljuda ut längre obekanta ord. Visa och påminn därför i den vägleda läsningen hur eleverna kan angripa texterna med hjälp av nedanstående lässtrategier.

Lässtrategier:

- Läsa bilder
- Läsa ordbilder
- Ta hjälp av första och sista bokstaven
- Ta hjälp av upprepningar
- Söka likheter i andra ord
- Ljuda
- Ta hjälp av rubriker och bildtexter
- Sökläsa
- Fråga sig själva om det låter rimligt

Kontext och syntaktiska ledtrådar

Avkodning, det vill säga att ljuda ihop orden, är ett sätt att lista ut nya ord, men läsare använder även andra strategier när de närmar sig ett okänt ord, särskilt ett som inte är fonetiskt vanligt förekommande. Med hjälp av syntaktiska ledtrådar använder eleverna sin växande grammatiska kunskap för att lista ut vilket ord som passar i meningen och också förkasta ord som sannolikt inte passar. Det ord som saknas i "Katten_ på mattan" är troligen ett verb, som "låg", "satt", "sov" och så vidare. Det är inte lika troligt att det är ett adjektiv eller en preposition som till exempel "blå" eller "under".

Genom att använda ledtrådar från sammanhanget utnyttjar eleverna sin förståelse av meningen och sin kunskap utanför texten för att identifiera troliga och mindre troliga ord. I "Flickan plaskade i p_" är det mer sannolikt att det ska stå "pölen" än "påsen", till exempel. Att ta hjälp av bilderna för att lista ut nya ord och för att förstå bättre är också en mycket användbar strategi. Dessa ledtrådar uppmuntrar inte till att "gissa" ord. Snarare uppmuntrar det eleverna att använda logik och förkunskaper för att reducera antalet möjliga ord och sedan använda sin förförståelse för att stämma av om ordet verkar rimligt i texten.

Läsförståelse

För att bli en fullgod läsare är det viktigt att verkligen förstå vad man läser och inte bara kunna koda av bokstäver och ord. Innehållet i texten måste även beröra och engagera läsaren för att det ska kännas meningsfullt att ta till sig det som står och vilja läsa vidare. Detta sker dock inte alltid automatiskt utan eleverna måste få hjälp med att bygga upp olika strategier för att förstå budskapet i en text. Följande strategier kan vara bra att tänka på i undervisningen:

- Gör en **bildpromenad** genom boken. Låt eleverna berätta om vad de ser på bilden och göra förutsägelser om vad de tror kommer att hända. Lista förutsägelseerna på tavlan och återvänd till dem när ni har läst boken för att stämna av om de hade rätt.
- Låt eleverna få olika **sannolikhetsalternativ** att fundera kring, till exempel hur boken skulle kunna sluta eller vad som kommer att hända en viss person. Skriv alternativen på tavlan och låt eleverna motivera varför de väljer som de gör.
- Låt eleverna använda sina **förkunskaper** och berätta om något de redan kan, som anknyter till temat och boken, och diskutera det som berättas.
- Låt eleverna **ställa frågor** till någon person i böckerna. En elev kan föreställa personen och försöka svara som de tror den personen skulle ha svarat.
- Låt eleverna **återberätta** boken för varandra två och två, för att på så sätt minnas innehållet lättare.
- Gör tillsammans en **storyboard** över boken.
- Använd småfigurer, människor och djur, och låt eleverna göra **egna tolkningar** av texterna med hjälp av dem.
- **Dramatisera** texten tillsammans.
- Låt eleverna **sammanfatta** texten med 10 ord, alternativt två meningar.
- Eleverna kan **utveckla sin empatiska förmåga** genom att välja ett av barnen i boken och låtsas vara den personen. Hur tänker hon/han i olika situationer? Varför då?
- Låt eleverna välja ståndpunkt kring något i texten och **argumentera** för eller emot.

Läsflyt

Att förstå vikten av att bygga upp ett läsflyt och att ha tydliga strategier för att nå dit är relativt försummade sidor av läsutvecklingen. Flytet kommer när eleverna börjar känna igen allt fler ord automatiskt och inte bromsas av att de måste avkoda ord individuellt. Igenkänningen inbegriper ord som de i början har ljudat och hög- och medelfrekventa ord som inte är fonetiskt vanligt förekommande. Det är viktigt att eleverna ofta får repetera ord och läsa samma texter flera gånger för att utveckla det flyt som följer med automatisk ordigenkänning. Ordlekar och övningar som bygger upp ordförrådet har också betydelse.

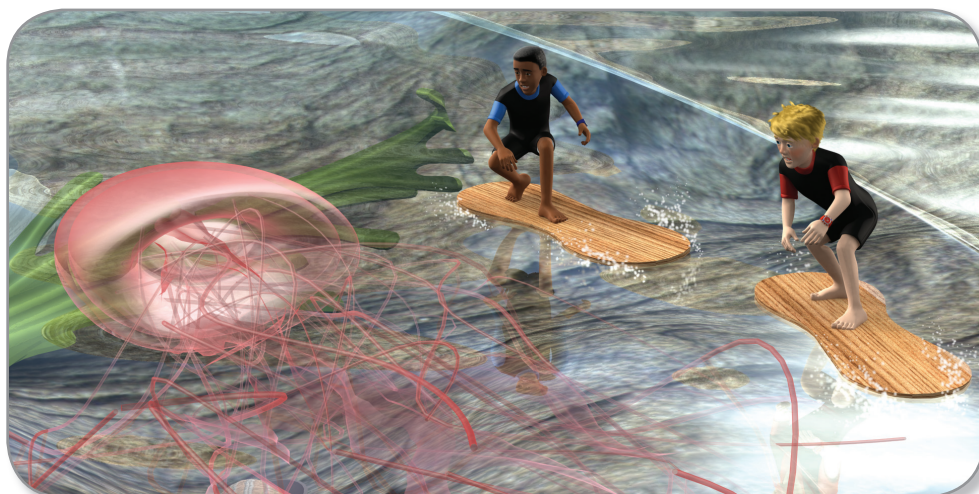
Läsflyt innebär även att öka läshastigheten från en långsam ord-för-ord-artikulation till en mer naturlig rytm, och att utveckla prosodin för att framhäva innebörden i texten. Vissa fullt kompetenta läsare förblir långsamma läsare, i betydelsen läshastighet. De får inte heller något uttryck eller någon språkkänsla när de läser om de inte medvetet får arbeta med detta.

Låt eleverna få uppleva att de läser flytande genom att ge dem texter som är välbekanta. Att skicka med böcker hem, som eleverna redan har läst i skolan, är ett sätt att ge dem tillfälle till omläsning. Samtidigt som de läser nya texter kan de utveckla självförtroende och flyt genom att läsa om texter tills de blir välbekanta. Det här är inte att "fuska" och det måste man ibland kanske betona för föräldrarna. I stället utvecklar eleverna en bild av sig själva som läsare och de känner att det är roligt att kunna läsa, utan den ständiga utmaningen att ta itu med nya texter. Låt dem sedan också pröva att läsa fler okända texter i takt med att de känner sig mer säkra på sin läsning.

Låt eleverna ofta få lyssna till högläsning av olika sorters texttyper. Genom att höra någon annan läsa får de en bra uppfattning om läsflyt, hur det "ska låta" när man läser. Temana i *Uppdrag X* har valts för att man enkelt ska kunna hitta högläsningböcker kopplade till temat. Ibland finns det förslag på böcker under rubriken *Lite mer* i lektionsplanerna.

Ökat ordförråd

Barn behöver många tillfällen att tala och lyssna för att tillägna sig ett bra ordförråd, både i undervisningssituationen och i leken. Högläsning och elevaktiva övningar är också viktiga moment för att utveckla språket. Men de flesta nya ord möter de genom att läsa. Om eleverna inte förstår vissa ord, även om orden kan avkodas, orsakar det lätt problem med förståelsen av meningen eller till och med av hela texten. Det blir snabbt en ond cirkel, eftersom många svaga läsare också har ett begränsat ordförråd och därför stöter på fler ord som de inte förstår i en text. Det gör läsningen svårare och eleverna tappar intresset för att läsa, när just läsning är nyckeln till ett större ordförråd. Därför måste skolan aktivt arbeta med att ständigt berika elevernas ordförråd i alla ämnen och vid alla tänkbara tillfällen.

Nedanstående punkter är bra att tänka på:

Strategier för ett ökat ordförråd

- Låt undervisningen genomsyras av olika lässtrategier.
- Låt eleverna få möta nya ord i stimulerande sammanhang genom texter, upplevelser och samtal.
- Ge eleverna en fördjupad språkundervisning, förklara inte bara vad ett ord betyder utan samtala också om till exempel synonymer till ordet och hur det kan förändras på grund av sammanhanget, böjningsformer med mera.
- Utveckla elevernas språklust genom att väcka deras intresse för ord med nonsentexter, språklekar, sångtexter, rim och ramsor.
- Låt eleverna exponeras många gånger för de nya orden och låt dem använda orden i olika sammanhang.
- Låt eleverna lära sig att argumentera och debattera mot varandra i olika ämnen.
- Låt alla elever känna att de har rätt att uttrycka sig.

Uppdrag X och Lgr 11

Ur Kursplan i Svenska, Syfte

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer, och
- öka information från olika källor och värdera dessa.

Med *Uppdrag X* utvecklas förmågorna kontinuerligt i samtal, läsande och skrivande. Förmågorna ligger till grund för kunskapskraven.

Uppslaget på följande sidor visar sambandet mellan syftena i texterna i *Uppdrag X* och Lgr 11. I de *Röda böckerna* läggs grunden för kunskapskraven i årskurs 3. I de *Gula* och *Blåa böckerna* utvecklas och fördjupas kunskaperna och nya moment tillkommer.

I lektionsplanerna finns engagerande, utmanande och utvecklande uppgifter. Läsning, skrivning och samtal följer varandra i riktning mot de nationella kunskapskraven i årskurs 3.

Efter skolan tog Max med sig roboten hem och började laga den. Han kunde snabbt räta ut benen och få ordning på kroppen. Men den rörde sig inte och gav inte från sig några ljud. Han tittade noga på den. Visst var det väl en robot? Oliver sa att den hade jagat honom. Det lät mystiskt. Vad var det här för sak egentligen och var kom den ifrån?

Max visste att Charlie var bra på att laga saker, så han ringde och bad honom komma.

– Wow, vilken häftig liten grej! sa Charlie när han såg den lilla roboten.

Han tog den från Max och tittade noga på den.

– Vad betyder X1 O.N.D.A? frågade han och pekade på texten på robotens framsida.

Max ryckte på axlarna.

– Okej, sa Charlie. Får jag behålla den om jag kan laga den?

– Nej, det får du inte, svarade Max och ryckte tillbaka den.

Han ville ha kvar den lilla roboten.

– Fixa den själv då! fräste Charlie.

Tv förr

För hundra år sedan fanns det inte tv. Men det fanns många vetenskapsmän och uppfinnare som försökte göra en.

John Logie Baird hann först. Den 27 januari 1926 visade han den första fungerande tv-apparaten för allmänheten.

År 1936 fanns det bara 200 tv-apparater i världen. Att ha en tv hemma blev inte vanligt förrän på 1940-talet. De första tv-apparaterna var stora trälådor med små skärmar.

Tv nu

Från den första tv-apparaten fram till i dag har det hänt mycket! Nu finns det miljoner tv-apparater och vi kan även titta på tv-program på:

- mobiltelefoner
- klockor
- handdatorer
- mp3-spelare
- internet.

Vi kan välja vad vi ska titta på och när vi vill titta.

Och vi kan välja hur vi vill titta. Det finns redan

många valmöjligheter, men teknologin fortsätter att utvecklas.

Noteringsblad

Översikt av böcker och läsgrupper Uppdrag X Blåa böckerna steg 9 och 10

Läsgrupp						
Kom igen, landkrabbor!						
Skattjakten						
Svartskäggs skepp						
Ruskige Rubens piratäventyr						
Pirater!						
Hjälp, en robot!						
Ett mystiskt meddelande						
Vad vet du om din tv?						
Ett dödligt hot						
Ska vi leka?						
Hamstern är lös						
En vågad utmaning						
Otroliga resor						
Äventyr i Klippiga bergen						
En resa genom kroppen						
Vi måste hålla ihop						
Ballongresan						
Vi bildar ett band						
Syskonkärlek						
En för alla - alla för en						

Översikt av böcker och läsgrupper Uppdrag X Blåa böckerna steg 11 och 12

Läsgrupp						
Charlie möter drottningen						
O.N.D.A. avsikter						
Hemma hos myrorna						
Knackarna i Knackarberget						
Under våra fötter						
Telefonligan						
Gömstället						
Masker för film och teater						
Hajar på vift						
Skyddsmasker						
Jakten						
Bråttom, bråttom, Niki!						
Se upp i backen						
Den bästa brödan						
Full fart						
Beredda på attack						
TripoXerna anfaller						
Anfall och försvar						
Den ensamme vargen						
Starka försvar						

Läsgrupp: _____ Tema: _____

Bok ↓	Elev →						

Läsgrupp: _____ Tema: _____

Bok ↓	Elev →						

Dokumentation av språk och läsutveckling *Uppdrag X, Blåa böckerna*

Bok:			
Datum:			
Språk för kommunikation och tänkande			
Lyssnar med glädje och engagemang på berättelser, sånger, dikter och ramsor.			
Lyssnar aktivt och återkopplar med relevanta kommentarer och frågor.			
Använder sitt språk för att föreställa och återge karaktärer och upplevelser, klargöra tänkande, idéer, känslor och händelser.			
Läsning			
Visar en förståelse och återberättar textens budskap, huvudkaraktärer, och händelseförlopp.			
Visar en förståelse för hur man söker information i faktatexter genom att svara på frågor utifrån Var? Vem? Varför? Hur?			
Avkodar bokstäver och ljudar enkla ord.			
Läser en del vanligt förekommande ord.			
Läser självständigt kända och vanligt förekommande ord och meningar.			
Använder en variation av lässtrategier för att förstå.			

Namn: _____

Förutsägelser och reflektioner

Vad tror du kommer att hända i boken?

Skriv i de två första spalterna innan du börjar läsa.

Vad hände i boken? Skriv i den sista spalten.

Titel:		Författare:	

Namn: _____

Orddetektiv

Skriv upp i den vänstra spalten alla nya ord du stöter på när du läser en bok.

Ta reda på vad orden betyder och skriv dem i spalten bredvid.

Nytt ord:	Ordet betyder:

Sanoma Utbildning

Postadress: Box 30091, 104 25 Stockholm
Besöksadress: Alströmergatan 12, Stockholm
Hemsida: www.sanomautbildning.se
E-post: info@sanomautbildning.se

Order/Läromedelsinformation

Telefon: 08-587 642 10
Telefax: 08-587 642 02

Uppdrag X, Blåa böckerna – Lärarhandledning
ISBN 978-91-523-2518-6

Text: Maureen Lewis

Illustrationer: Jon Stuart

Övriga illustrationer: sidorna 4:3, 24:9 Chris Smedley; sidorna 24:5, 38 Emma Shaw-Smith; sidan 34 David Wezel/Cornell & McCarthy; sidan 43 Stephen Elford; sidan 44 Julian Baker; sidan 48 Gary Parsons; sidan 58 Mark Beech; sidan 58 Andy Elkerton; sidan 63 Sean Longcroft; sidan 68 Geoff Tayler;

Foton: sidorna 4:4, 24:12 Getty Images; sidan 19 OUP/photodisk; sidan 24:6 Corbis/Gallo Images, Martin Harvey; sidan 24:7; sidan 17 Jeff Rotman/Naturepl; sidan 42 Kim Taylor/Nature Picture Library; sidan 49:1 Kuri Strumpf/Associated Press; sidan 49:2 Popperfoto/Alamy; s 50 Alamy Ric Peterson; sidan 54 Andrew Howe/Istockphoto; sidan 59ö Howat, Andrew (20th Century) Private Collection/Look and Learn/ The Bridgeman Art Library; sidan 59m Shoosmith Windermere; Collection/Alamy; sidan 59n Ryanphoto/Dreamstime; sidan 64 Motoring Picture Library/Alamy

Svensk översättning: Gunnel Lindskog, Anita Erlandsson, Mia Söderberg

Typografi och layout: Paladinodesign/Anna Paladino

Redaktion: Mia Söderberg, Maria Renck, Karin Schubert

Project X Teaching Handbook was originally published in English in 2009.
This translation is published by arrangement with Oxford University Press.

© 2009 Oxford University Press

© 2014 Sanoma Utbildning AB, Stockholm

Första upplagan

Första tryckningen

Kopieringsförbud!

Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt. Kopiering, utöver lärares rätt att kopiera för undervisningsbruk enligt Bonus-Presskopias avtal, är förbjuden med undantag för sidorna 29–73. Sådant avtal tecknas mellan upphovsrättsorganisationer och huvudman för utbildningsanordnare, t.ex. kommuner/universitet. För information om avtalet hänvisas till utbildningsanordnarens huvudman eller Bonus-Presskopia. Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller fängelse i upp till två år samt bli skyldig att erlägga ersättning till upphovsman/rättsinnehavare.

Tryck: Hung Hing Offset Printing Co., Ltd 2014

Lärohandledning

Blåa böckerna

Uppdrag X är ett modernt läromedel för läs- och skrivutveckling i årskurs 1–3. Böckerna omfattar totalt 120 titlar och de är uppdelade på 40 titlar per årskurs. Det finns 6 exemplar av varje titel för att möjliggöra läsgrupper.

De *Blåa böckerna* är främst avsedda för årskurs 3. I lärohandledningen finns bakgrunden till och tankarna bakom materialet beskrivna. Här står också hur man kan undervisa i läs- och skrivutveckling för de yngre eleverna med hjälp av *Uppdrag X*.

Längst bak finns även kopieringsunderlag på arbetsblad och noteringsblad.

I paketet med de *Blåa böckerna* finns:

- 40 olika titlar med 6 böcker av varje titel
- 8 bokställ till förvaring
- 8 häften med lektionsplaner till varje tema
- 1 lärohandledning.

Till materialet finns även *Uppdrag X Arbetsbok – Blåa böckerna* att köpa separat. Se www.sanomautbildning.se för mer information.

